

**Minister Rodziny
i Polityki Społecznej**

Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, w związku z procedowanym projektem *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”*, przedstawia następujące stanowisko i uwagi do projektu:

W ocenie naszej organizacji, proponowane rozwiązanie polegające w szczególności na powierzeniu postępowań w sprawie świadczenia „dobry start” Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, przy jednoczesnym założeniu iż projektowane przepisy zaczną obowiązywać już z dniem 1 lipca 2021 r., a więc w okresie krótszym niż 3 miesiące od przedłożonego projektu – stanowi zaprzeczenie zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasada powyższa realizuje się m.in. poprzez wyprzedzającą przewidywalność działania organów państwowych, a więc w szczególności obywatel nie jest zaskakiwany taką zmianą obowiązujących przepisów, która wprost może wpłynąć na organizację jego życiowych spraw, w tym związanych np. z wychowaniem, opieką i edukacją dzieci.

Tymczasem zakładana przez projektodawcę całkowita i nagła zmiana w zakresie podmiotu realizującego świadczenie tj. z obecnych jednostek samorządu terytorialnego (głównie ich ośrodków pomocy społecznej) na organ emerytalno-rentowy (ZUS), wprost może przełożyć się i niekorzystnie wpłynąć na dostępność ww. wsparcia dla samych rodzin, ale także na organizację i zatrudnienie w podmiotach dotychczas realizujących wypłatę ww. świadczenia.

Już tylko z faktu, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych dysponuje w Polsce 322 jednostkami (w 2019 r. - 43 oddziałami, 209 inspektoratami i 70 biurami terenowymi), przy bazie ok. 2,5 tys. ośrodków pomocy społecznej – nie sposób nie zauważyć, iż dostępność dla obywateli rozumiana jako możliwość szybkiego (sprawnego) i nieoddalonego od miejsca zamieszkania, skontaktowania się z urzędnikiem oraz załatwienia sprawy – będzie poważnie ograniczona. Powyższego nie zmienia nawet fakt, iż w projekcie rozporządzenia założono realizację Programu wyłącznie z wykorzystaniem środków elektronicznych (platform internetowych). W 2020 r. z 3,19 mln wniosków o świadczenie „dobry start”, prawie milion, a więc 1/3 wniosków została złożona drogą tradycyjną (papierową). Z tej formy wystąpienia o świadczenie dla dzieci, korzystały w dużej mierze odbiorcy wrażliwi, a więc rodziny ubogie, z mniejszych ośrodków miejskich lub wsi, a także rodziny wykluczone cyfrowo (bez dostępu do komputera lub internetu). Projektodawcy planującemu oszczędności w zakresie kosztów obsługi Programu, nie powinno umknąć, iż to właśnie te rodziny, szczególnie narażone na skutki wykluczenia, a więc wymagające wsparcia w zakresie doposażenia dzieci w okresie nauki w szkole, staną się głównie „ofiarami” ograniczonej dostępności i stworzonych barier w możliwości np. tradycyjnego złożenia wniosku, uzupełniania braków

Polska Federacja Związkowa

Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej

w postępowaniu, a także znacznego oddalenia ich miejsca zamieszkania od jednostki ZUS, w której będzie istniała szansa na kontakt z urzędnikiem.

W kontekście przewidywalności działania organów państwowych, nie sposób nie zauważyć negatywnych konsekwencji pośpiesznie procedowanych rozwiązań dla organizacji pracy i zatrudnienia w podmiotach JST dotychczas realizujących ww. zadanie. Jakkolwiek zakładane odciążenie tychże jednostek samorządu w realizacji przedmiotowego zadania należy ocenić pozytywnie – to już sam nagły sposób i tryb wdrażania zmian rodzi szereg negatywnych skutków dotyczących m.in. planowania wydatków i warunków pracy. Wprowadzenie tak istotnych zmian w programie dobry start na kilka tygodni przed rozpoczęciem nowego okresu świadczeniowego, doprowadzić może do pozbawienia zatrudnienia tych pracowników JST, którzy byli zatrudnieni do tego programu i ich wynagrodzenia były dofinansowane z kosztów obsługi tego programu. Nadto - na rok 2021 wojewodowie zatwierdzili już plany wydatków i uruchomili wypłatę dotacji przekazywanych do JST, z których to pokrywane są wynagrodzenia pracowników zatrudnionych do realizacji ww. programu. Gminy, szczególnie mniejsze, planując wydatki budżetowe, a także organizację pracy w tym zakresie, przygotowały się i podejmowały kluczowe decyzje, tak jakby program w 2021 r. był nadal realizowany.

Odnosząc się do zakładanych oszczędności związanych z redukcją kosztów obsługi ww. świadczenia – to należy również zaznaczyć, iż nasza organizacja od wielu lat sygnalizowała resortowi o prawdopodobnych nieprawidłowościach w wykorzystywaniu środków z kosztów obsługi świadczeń dedykowanych dla rodzin. W ubiegłym roku w kontakcie z Departamentem Polityki Rodzinnej MRiPS wskazywaliśmy na potrzebę zmian legislacyjnych, które pozwoliłyby z jednej strony na „uszczelnienie” systemu wydatków, a z drugiej strony – na przeznaczenie gwarantowanej części kosztów obsługi na wynagrodzenia samych pracowników realizujących ww. zadania. Tymczasem zamiast postulowanych zmian, niejako „na skróty” zmienia się wyłącznie realizatora prowadzonych postępowań w tym zakresie, co przypomina bardziej strategię „zbitego termometru”, niż leczenie przyczyn prawdopodobnych naruszeń. Na marginesie wskazujemy, że do dziś nie otrzymaliśmy odpowiedzi na złożone przez nas pisemnie propozycje, co nie przeszkadza jednocześnie projektodawcy na ekspresowe procedowanie samego rozporządzenia. Trudno w tych warunkach uznać, że dialog z organizacjami społecznymi w przedmiocie objętym rozporządzeniem prowadzony jest na zasadach podmiotowości i kooperacji. Rzetelne konsultacje publiczne, nawet gdy jednoznacznie proponuje się zmianę realizatora, mogłyby bowiem, przy wykorzystaniu wieloletniego praktycznego doświadczenia pracowników JST realizujących Program „Dobry start”, posłużyć przynajmniej usprawnieniu postępowań związanych z wypłatą świadczenia.

Z uwagi na powyższe, głównie mając na uwadze słuszny interes i dobro obywateli oraz samych pracowników, proponujemy odstąpienie od zakładanych zmian lub przynajmniej opóźnienie wejścia w życie rozporządzenia na dzień 1.01.2022 r.

Polska Federacja Związkowa
Pracowników Socjalnych
i Pomocy Społecznej

PRZEWODNICZĄCY
Polskiej Federacji Związkowej
Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej
Paweł Maczyński

adres siedziby: ul. Jana Cybisa 7, 02-784 Warszawa
KRS 0000442994 REGON 146624204 NIP 9512366909
Strona internetowa: www.federacja-socjalnych.pl
e-mail: kontakt@federacja-socjalnych.pl
tel. 507 500 885

